

VINCENZ PRIESSNITZ

(4. 10. 1799 – 28. 11. 1851)

Sedlák. Léčitel. Zakladatel 1. vodoléčebného ústavu na světě.
Držitel Zlaté občanské záslužné medaile I. třídy.

Vincenz Priessnitz byl nejmladší ze šesti dětí. V roce 1807 zemřel jeho nejstarší bratr Josef a po dvou letech oslepl úplně otec. Protože starší bratr František studoval teologii, počítali rodiče s tím, že hospodářství po nich převezme nejmladší syn Vincenz, který už od mládí musel pomáhat v hospodářství.

V rodině vládl prostý a tvrdý život, naplněný namáhavou prací. Vstávalo se ve 4 hodiny ráno a tento zvyk si Vincenz Priessnitz zachoval po celý život. Drsné a prosté prostředí horské samoty a namáhavá práce spoluvytvářely základní povahové rysy Priessnitzovy. Přesto že v druhé polovině svého života žil v prostředí vysoké šlechty a vysoké buržoasie, zachoval si ve svém chování a vystupování prostotu...

"Koho Bůh miluje, tomu dovolí žít v Jeseníkách"

Opravdu si myslíte, že je možné nahradit světlo, vzduch, slunce, vodu, prostou stravu, vyvážený denní režim, dostatek pohybu a spánku, tabletami, injekcemi, přístroji, náhradními díly?

Čarodějnice a strašidla putovaly Slezskem v celých zástupech nejhroznějším způsobem. Vrchnost vykonávala proti nim ostré exekuce. Zaměstnáno bylo osm katů, kteří s upalováním měli velkou námahu a pro množství neřádstva strkali do pece šest až osm lidí, aby tím urychlili práci. Sto padesát let poté se tu však objevil nový čaroděj, horší a nebezpečnější. Fušer a šarlatán, který zbohatl na utrpení druhých!

V polovině 17. století si několik občanů Frývaldova - dnešního Jeseníku – postavilo na neobydlené stráni zvané Gräfenberg dřevěné chalupy, aby měli blíž ke svým políčkům.

Založili tak gräfenberskou osadu osmnácti chalup, z nichž Priessnitzova stála na kopci nejvyšším. V té se 4. října 1799 narodil Vincenz Priessnitz. To bylo v době, kdy francouzský generál Bonapart začal strašit Evropu.

Tento kus země dostal poklad, který sem přišly hledat už statisíce lidí. Tím pokladem je spojení životodárné vody, čistého vzduchu a nádherné krajiny. Právě tady se zrodila geniální myšlenka uzdravovat nemocné vodou, vzduchem, krásou a pohybem.

Priessnitz musel už od mlada zvládat všechny práce, které patří k hospodaření na horské chalupě.

Voda zná tajemství oblak, z nichž padá, a tajemství hlubin, z nichž vychází. Voda zná všechno: nebe, zemi, řeky, moře. Voda i všechno dovede: mění se v páru a mizí, rozplyne se, nebo se změní v tvrdý led nebo hebký sníh. Je mírná, tichá, laskavá - je taky divoká, krutá a hrozná. Slouží, a očišťuje, tiší žízeň a sytí pole, louky a lesy – ale umí i vládnout, bořit a ničit. Je krutá, je-li jí příliš. A není-li jí, všechno hyne. Bez vody není život. Jen v míře voda prospívá, jen v pravé míře.

Ten nejlepší lékař dříme v každém z nás.

První uvěřili zázračnému léčiteli ti nejprostší a nejubožejší. Ti, kterým zmizela jakákoliv naděje na pomoc ze strany představitelů oficiální medicíny.

L.P. 1822. Nemocných na Gräfenbergu přibývá, Priessnitz bohatne! Nechal strhnout rodnou dřevěnou chalupu a vlastního otce přemluvil, aby na jejím místě nechal vystavět patrový kamenný dům, jediný takový v celé osadě! V dolní místnosti prý umístil necky a v ledové vodě tam koupe všechny ty přivandrovalce!

*Tak vznikl první vodoléčebný ústav na světě! Jednoduchý, prostý - ale první!
A různí nadšenci přijížděli zkoumat novou léčebnou metodu...*

Vodo... vodoléčba je...je boj světla proti tmě... Proti tmě... to ano, ale, ... boj světla...

Svět vděčí za velmi důležité vynálezy a velmi prospěšné objevy ne vědcům nebo mistrům v tom kterém oboru, ale laikům, lidem často velmi prostým, jež zvolila štěstěna, náhoda, nebo prst Prozřetelnosti, aby se stali původci nového pořádku věcí.

V porozumění řeči přírody se mu nikdo nevyrovnal, nebyl ovlivněn žádnou soustavou, nebyl vřazen do žádné školy.

Zdá se, že byl určen osudem otevřít novou éru lékařství; přivést zpět vědu a snahu lékaře pozorovat a využít čisté přírodní síly.

Priessnitzova moudrá rada zní: Následovat přírodu, nic nevynucovat!

Problém léčivé moci přírody je veliký, snad největší ze všech, jímž se lékaři po tisíciletí zabývali.

Příroda byla jeho univerzitou, hory, lesy a chýše nemocných jeho posluchárnami, prameny a volný vzduch jeho učiteli.

Je pravděpodobné, že kdyby byl uveden do škol, nikdy by neučinil ty požehnané objevy!

"Vyjděte do lesů, stanete se lidmi".

Jean Jacques Rousseau.

Zdraví je souhrn všech schopností a sil k překonání tělesné i duševní zátěže. Zdraví člověka se nedá koupit ani v té nejlépe zásobené lékárně.

Dr. Schmidt:

Pane Priessnitz, jaká je zásada vaší léčby?

Vincenz:

Povzbudit a posílit životní sílu v člověku.

Dr. Schmidt:

Co vám k tomu slouží?

Vincenz:

Voda, především...

Dr. Schmidt:

Říkáte voda...?

Vincenz:

Ano, voda. Ale taková, která nutí tělo k vlastní činnosti, a to je jenom voda studená. Studená voda tělo donucuje, aby si vyrábělo vlastní teplo. A tím teplem se zvyšuje žádoucí životní síla. Teplá voda uspává činnost orgánů. Ani led není lékem, led je mrtvá hmota, kdežto voda je plná živého ducha. Led je smrt, voda je život.

Dr. Schmidt:

Jaká je vaše teorie nemoci?

Vincenz.:

Myslím si, že příčinou každé nemoci jsou špatné šťávy a špatné látky v těle. Špatné šťávy vznikají nespořádaným životem a špatné látky cizími tělesy a to hlavně léky.

Dr. Schmidt:

Vy tedy nemocným nepodáváte žádné léky...?

Vincenz:

Léky jsou tělu cizí. Já léčím pobytem na čerstvém vzduchu, pohybem, prací, dobrým jídlem...

Dr. Schmidt:

Co to prakticky znamená?

Vincenz:

V přírodě platí zákon buď - anebo!

Chci, aby každý člověk, který za mnou přijde, sám převzal odpovědnost za své zdraví. Lidé dobře vědí, co jim škodí a co jim prospívá. Zdraví se nedá koupit, vyžaduje vlastní denní péči, vůli a zdrženlivost. Říkám tomu charakter. Kdo takový charakter nemá, nebo svůj, slabý, nechce posílit, ten ať se vodoléčbě raději zdaleka vyhne.

Dr. Schmidt:

Mluvíte podobně jako jistý francouzský filosof. Jean Jaques Rousseau. I on zdůrazňuje nutnost návratu člověka k přírodě.

Vincenz:

Ano, to je rozumné.

Dr. Schmidt:

Ano... U tohoto dvora pan Rousseau není příliš oblíben...

Na baronu Hofbauerovi, kterého jste léčil, a zvláště na jeho manželce jsem poznal účinky vaší léčby. Vrátili se oba jako úplně jiní lidé, s takovou vůlí a chutí do života. Proto jsem s vámi chtěl mluvit. Děkuji vám, pane Priessnitz, že jste přijal mé pozvání. Hodně jsem o vás slyšel, také řadu pomluv a stížností. Myslím ale, že můžete klidně pokračovat. Ah! Pan arcivévoda, byl na vás také velmi zvědav, necítí se ale dnes dobře. Povím mu o vašich názorech.

Chceme-li dobře umřít, musíme dobře žít.

Vincenz Priessnitz již svým zevnějškem a konáním budí důvěru. Je skrz naskrz mužem činu. Ne řeč, ale činy jsou jeho podstatou...

Každý, kdo zná Priessnitze, musí uznat, že je to rozený lékař, a že se v něm spojují dvě vlastnosti - genialita a zdravé pochopení pro člověka!

Studená voda způsobuje celkové posílnění a přeladění.

Napomáhá oběhu tělních tekutin!

Vyloučení choroboplodných látek!

Otužuje!

A posiluje vůli!

Dr. Schnorfeil:

Slavnému magistrátu města Frývaldova! Podepsaný knížecí biskupský zemský fyzik

a doktor medicíny a farmacie Antonín Schnorfeil z Javorníku podává tímto stížnost na Vincenze Priessnitze, hospodáře, bytem ve Frývaldově-Gräfenbergu, který doma přijímá a jinde ošetřuje nemocné každého věku a pohlaví tak zvanou studenou vodní kúrou. Jmenovaný Priessnitz k výsměchu zemských zákonů si nebezpečně zahrává se životy svých spoluobčanů. Proto jako zemský fyzik, který podle zákona vykonává zdravotní policii, žádám a navrhuji, aby magistrát proti jmenovanému se vším důrazem zakročil a jeho činnost zakázal.

Nejde o vodu, ale o energii.

Život je jedním z projevů existence energie. Čím více energie, tím více života. Nic jednoduššího pro stimulaci energie než voda neexistuje. Priessnitz to věděl lépe než kdokoli jiný na světě.

Současná medicína staví nemocného do stále pasivnější role.

*Všem vládám německých států! Priessnitz je slavné jméno onoho muže, jehož příklad mi dal podnět i odvahu, abych - pro zdraví trpícího lidstva se k vám obrátil - neboť Priessnitzovy zkušenosti dokazují, že každá nemoc, pokud je vůbec vyléčitelná, může být vyléčena bez zdoluhavého, nákladného, nejistého a nebezpečného užívání léků, pouze a jedině užíváním čerstvé studniční a pramenité vody, blahodárně, jistě, bez nebezpečí!
Zřízení vodoléčebných ústavů se bude najisto rentovat! Pomůže vyprázdnit nemocnice, ulehčí vojenským lazaretům! A stát ušetří ročně statisíce zlatých.!*

I horká hlava proudem studené vody vychladne!

Priessnitz vládl vodou jako Napoleon vojáky.

N. V. Gogol

Dr. Schnorfeil:

Dokud Priessnitz léčil nemocné přikládáním studených obkladů a zábalů na postižená místa, nebo je omýval houbou, šlo o léčbu, která byla známa již odedávna - tedy nic zázračného, nic neobvyklého, nic nového, ale hlavně nic nebezpečného. Ovšem jeho vlastní metody a postupy nebezpečné jsou! Takzvanou "studenou kúru", která má údajně sloužit k léčení chronických nemocí, lze přirovnat k vraždě. Vždyť on nechá chudáka nemocného v klidu, doma, v posteli, zpotit "až se slavník promáčí". A potom ho vezme a ponoří do necek s ledovou vodou!

To je pánové, hrubý zásah do celého organismu, který nemůže skončit bez těžkých následků!

Navíc překračuje veškerá povolení a nerespektuje rady dohlížitelů!

A proto žádám, aby mu byla veškerá jeho činnost zakázána!

Žádám, aby naň byla uvalena žaloba pro ohrožování zdraví a životů! Žádám, aby mu byl odebrán jeho veškerý neprávem získaný majetek!

Priessnitz není žádný obyčejný člověk. To musí přiznat i jeho nepřátelé. Není šarlatán... tak není šarlatán!, nýbrž muž, který je naplněn nejčistší snahou pomoci kde může, a k tomu je nadán...k tomu je nadán znamenitými vlastnostmi. Počet těch, kteří nazývají Priessnitze šarlatánem a zjištěným člověkem je jen nepatrný?! Nenáročný, klidný a věcný, nikdy se nevychloubá, ve dne i v noci neúnavně pomáhá svým nemocným; dokáže se vcítit do druhých, je laskavý, léčbu vede však přísně a důsledně. I když jeho ústav může trpět nedostatky, ať uzdravil mnoho nebo málo lidí, ať nemoci propuštěných se po delším nebo kratším časovém odstupu mohou vrátit, vždy zůstává jeho léčebná metoda novým pozoruhodným jevem v oblasti zdravotnictví.

Kdyby mně vzali vodu, léčil bych vzduchem!

Během roku 1839 navštívilo lázně 1700 hostů. I dole ve Frývaldově bylo těžké sehnat třeba jen podkrovní pokojík. V seznamech lázeňských hostů se objevují jména Esterhazy, Schwarzenberg, Lichtenstein... Montleart... Priessnitz se stává nejbohatším mužem v kraji.

Není to chlad, který léčí, ale teplo, které je studenou vodou vyvoláno.

Lidé i němá tvář společný nápoj kdys pili -
- náhle však člověk z pýchy se vody vzdal -
- v churavé klesl sklíčené stáří!
- Priessnitz pak vzkřísil moc hojivou vody -
- zázračně znova ve staré síle a mládí zas lidské povstane plémě!
- Zásahu Priessnitze, dobrodince lidstva, od pramenů životodárných, velebí vděční Maďaři.

Co voda přinese, zase odplaví...

Jeho veličenstvo rakouský císař, uděluje panu Priessnitzovi Zlatou záslužnou medaili I. třídy nejvyšší vyznamenání pro civilní osobu, jaké před ním nikdo v rakouském Slezsku beobdržel... Jaká čest, pane Priessnitzi, jaká... čest!

Zakladatel moderní vodoléčby zemřel v pátek 28. listopadu 1851. Během svého nedlouhého života vybudoval dokonale fungující a na svou dobu neobyčejně moderní lázně.

Priessnitz šarlatán nebyl, důkaz o tom však nemůže podat medicína, nýbrž filosofie...

O Priessnitzově metodě bylo napsáno přes 400 knih v mnoha jazycích.
On sám žádnou nenapsal.

*Zanechávám tři velké lékaře: vodu, pohyb a střídmost.
Plným právem se datuje nová epocha vodoléčby od vystoupení Vincenze Priessnitze.
Priessnitz byl rozený lékař, pravý kněz Přírody.
Bude ještě dlouho trvat, než bude uznán tím, čím je: lékařským Kolumbem.*

Priessnitz hlásal kvalitu života. Jeho poselství téměř zaniklo v pohnutých chvílích českých a evropských dějin 19. a 20. století. Snad přijde doba, kdy se lidstvo naučí "Následovat přírodu, nic nevynucovat."

Zajímavé informace o V. Priessnitzovi najdete na internetových stránkách:

<http://vademecum-zdravi.cz/vodni-doktor-vincenz-priessnitz/>

<http://www.csfd.cz/film/88034-vincenz-priessnitz/>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Vincenz_Priessnitz

<http://www.rozhlas.cz/leonardo/historie/zprava/364418>

<http://www.jesenik.org/cs/osobnosti/vincenz-priessnitz-1799-1851.html>